

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนนักศึกษาวิชาชีพครูโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Development of Instructional Model for the Student Teacher Using Research-Based Learning in Curriculum Development Course to Promote the 21st Century Learning

ประทวน คล้ายศรี¹ กำธร ไพจิตร²

Prathuan Khaisri¹ and Kumtorn Pijitt²

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนนักศึกษาวิชาชีพครู โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร โดยเป็นการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์หลักสูตร 2) การออกแบบและพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอน 3) การนำแบบแผนการเรียนการสอนไปใช้ และ 4) การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร 2) แบบประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อแบบแผนการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระกัน (Dependent samples t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอน NPU Model โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับร้อยละ 81.50 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับร้อยละ 82.5 2) ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก และ 4) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบแผนการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยที่ประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยสูงสุดสองอันดับแรก คือ การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษาวิชาชีพครู การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

¹อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, Dr., Faculty of Education Muban Jombueng Rajabhat University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, Asst. Prof. Dr., Faculty of Education Muban Jombueng Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ประทวน คล้ายศรี, natsung1973@gmail.com

รับเมื่อ 26 พฤษภาคม 2564 แก้ไข 14 มิถุนายน 2564 ตอรับเมื่อ 15 มิถุนายน 2564

ABSTRACT

The research aimed to develop the instructional model for the student teacher using research-based learning in curriculum development course. The research process was divided into 4 steps: 1) curriculum analysis 2) designing and development of instructional model, 3) instructional model implementation, and 4) instructional model evaluation. The research sample was 36 second-year students, majoring Chinese, Faculty of Education at Muban Jombueng Rajabhat University, while enrolled in the second semester of the academic year 2020, selected by using multistage random sampling. The research instruments were: 1) a test to measure curriculum development knowledge, 2) a form to assess the performance of curriculum development, and 3) a questionnaire to investigate students' opinions towards the instructional model. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, dependent samples t-test, and content analysis.

The results of this research were as follows: 1) The NPU instructional model using the research-based learning had a process efficiency of 81.50 percent and a product efficiency of 82.50 percent, 2) the mean of students' curriculum development knowledge after the instructional model experiment was significantly higher than that of before at the .01 level, 3) the overall students' ability to develop curriculum was at a very high level, and 4) the opinions of the students towards the research-based instructional model were at a high level of agreement in all aspects. The top two items that the students agreed with at the highest level were the use of questions to encourage learners to develop self-knowledge and the encouraging self-learning planning respectively.

Keywords : Instructional model, Student teacher, Research-based learning, The 21st century learning

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเตรียมคนให้มีศักยภาพเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังที่ ชุมพู โกดิรัมย์ (2552, หน้า 61) ได้กล่าวว่า ประชากรถือเป็นทรัพยากรปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในยุคการแข่งขัน การพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพเพื่อยกระดับประเทศให้อยู่ในระดับสากลจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน การเตรียมความพร้อมประชากรในวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงได้มีการนำมาพูดถึงอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะวงการศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคน ต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว รวมถึงได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ประกอบด้วย ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จได้นั้นก็คือ “ครู” เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้ ปลูกฝังทั้งวิชาความรู้และความประพฤติ

แก่เด็กและเยาวชน ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2555, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียน การสอนและคุณภาพของผู้เรียน คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้มีความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและศักยภาพสูง มีความสามารถในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปเป้าหมายของการศึกษา ในขณะที่ วิภาณี พานิช (2555, หน้า 3-15) ได้กล่าวถึงความท้าทายต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ว่า ครูยุคใหม่ควรมีวิธีคิดหรือกระบวนการที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้แบบให้รู้จริง (Mastery learning) และเน้นลงมือปฏิบัติ (Action learning) เตรียมผู้เรียนไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ (Knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (Learning person) และทักษะที่สำคัญที่สุดที่ครูต้องปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อให้เขาเป็นบุคคลที่มีทักษะการปฏิบัติงาน และทักษะความสำเร็จส่วนบุคคล นั่นคือทักษะการเรียนรู้ (Learning skills) ของคนในศตวรรษที่ 21 การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มี

ความสามารถดังกล่าว ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องเกิดจากการวางแผน และออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีแบบแผนที่ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนการใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้นผู้สอนที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน จะเห็นแนวทางและหาวิธีการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อชีวิต สร้างพลังแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จตามเป้าหมาย ครูจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาครูให้มีความสามารถดังกล่าว (พินสุตาสิริธรรังศรี, 2557, หน้า 8-10) ดังนั้น สถาบันการผลิตครูทุกแห่งจึงต้องมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพทั้งความเข้มแข็งทางวิชาการ และทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้มีนโยบายสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน และให้นำหนักอย่างยิ่งในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นวิชาชีพครูบังคับ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูทุกคน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเชื่อมโยงกับหลักสูตร เรียนรู้วิธีการ และรูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้เป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปประกอบวิชาชีพครู ควรมีการปฏิรูประบบการผลิตครูให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและความรู้ พลิกรูปแบบของการผลิตและพัฒนาครูให้เป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งการที่จะผลิตบัณฑิตครูให้เป็นผู้ที่สามารถจัดการกระบวนการเรียนการสอนได้นั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based learning) เป็นแนวทางการเรียนรู้หนึ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวคิดนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มพูนการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้มากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร จึงสนใจพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รู้จักศึกษาค้นคว้า และสร้างความรู้ด้วยตัวเอง สามารถใช้กระบวนการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ รวมถึงใช้ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้และความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้บรรลุตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา รวมถึงการเป็นผู้เรียนที่สมรรถนะสูงเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรก่อนและหลังเรียน วิชาการพัฒนาหลักสูตรด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระหว่างการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1. ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครูระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 สาขาวิชาเอก คือ ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ รวมนักศึกษา จำนวน 142 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จำนวน 36 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร (NPU model)

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร 2) ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิชาการพัฒนาหลักสูตร มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้ “ความหมายความสำคัญปรัชญาแนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการศึกษา ประวัติความเป็นมาและระบบการศึกษาไทย แผนพัฒนาการศึกษาไทย ทฤษฎีหลักสูตรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเภทของหลักสูตร

กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานช่วงชั้น หลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร” โดยที่เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามโครงสร้างและมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา สารความรู้ มาตรฐานที่ 2 ประกอบด้วย ปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษา ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย ทฤษฎีหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร มาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน NPU Model กับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 18 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

5. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (Design and development)

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Implementation: I)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (Evaluation: E)

6. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

6.1 แบบทดสอบวัดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร ชนิดปรนัย 5 ตัวเลือก มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานครูสภา เรื่องการพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดขอบข่ายการวัดและประเมินการเรียนรู้

2) ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานครูสภา ตามมาตรฐานที่ 2 วิชาการพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบ ได้จำนวน 50 ข้อ

3) เขียนข้อคำถามตามผังข้อสอบ(Test blueprint)

4) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.91-1.00 ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงแบบ Content validity ratio หรือ CVR (Lawshe, 1975, pp. 563-575)

5) นำแบบทดสอบที่ได้แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามในประเด็นการสื่อความหมาย การซ้ำซ้อนของตัวเลือกและตัวลง ไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาเอกภาษาไทย หลังจากที่ได้เรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรแล้ว จำนวน 31 คน จากนั้นวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.43-0.63 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.80 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ จำนวน 50 ข้อ แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.84

6.2 แบบประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการที่ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน (rubrics) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานครูสภา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดขอบข่ายการวัดและประเมินการเรียนรู้ตามกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร

2) สร้างแบบตรวจสอบรายการที่ให้คะแนนการพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rrubrics ตามแนวคิด SOLO Taxonomy

3) นำแบบประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ภาษาที่ใช้ ในแต่ละประเด็นเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ใช้เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 0.99-1.00 ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงแบบ Content validity ratio CVR (Lawshe, 1975, p. 568)

2.4 ทดลองใช้แบบประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำไปใช้ประเมินการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 46 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 แล้วแก้ไขปรับปรุง

6.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

2) เขียนข้อคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ใช้เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 0.95-1.00 ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงแบบ Content validity ratio หรือ CVR (Lawshe, 1975, p. 568)

4) ทดลองใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำไปใช้กับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 46 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 แล้วแก้ไขปรับปรุง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิเคราะห์ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การทดสอบค่าทีชนิด Dependent samples t-test

7.2 วิเคราะห์เพื่อประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

7.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ความสำคัญ ประสิทธิภาพ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการศึกษา ประวัติความเป็นมาและระบบการศึกษาไทย แผนพัฒนาการศึกษาไทยทฤษฎี หลักสูตร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเภทของหลักสูตร กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสาระสำคัญของรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และศึกษามาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน มาตรฐานความรู้และสถานศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตร และมาตรฐานช่วงชั้นการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานคุรุสภา มาตรฐานที่ 2 ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้ ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) ปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษา 2) ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย 3) วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย 4) ทฤษฎีหลักสูตร 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) มาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร 7) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 8) ปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร และด้านความสามารถ

ประกอบด้วย 1) สามารถวิเคราะห์หลักสูตร 2) สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย 3) สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร และ 4) สามารถจัดทำหลักสูตรได้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ใช้พื้นฐานแนวคิดและที่มาของแบบจำลองการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ภายใต้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ความต้องการ (Needs) ในการเรียนรู้ ปฏิบัติการ (Praxis) ในการเรียนรู้ และความเข้าใจ (Understanding) ในการเรียนรู้ เมื่อนำแนวคิดการวิจัยเป็นฐานมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท กล่าวได้ว่า ในขั้นแรกความต้องการ (Needs) ในการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และวางแผนการเรียนรู้เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ขั้นที่สองปฏิบัติการ (Praxis) ในการเรียนรู้ ผู้เรียนกระทำเพื่อการบรรลุความสำเร็จในการเรียนรู้ และในขั้นตอนที่สามความเข้าใจ (Understanding) ในการเรียนรู้ ผู้เรียนตรวจสอบทบทวนการเรียนรู้ของตนเอง และนำไปกำหนดความต้องการการเรียนรู้ต่อไป

ผลการประเมินของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานไว้ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนการสอนในองค์ประกอบความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ ควรกล่าวถึง ปัญหาที่ทำให้ต้องมีการพัฒนารูปแบบให้ชัดเจน 2) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ควรแนะนำผู้ใช้งานเตรียมเรื่องการสร้างบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 3) แผนการจัดการเรียนรู้ควรคัดเลือกกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอ หน้าชั้นเรียนมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำเสนอผลงานการพัฒนาหลักสูตร จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเนื้อหาในส่วนของความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน จัดเตรียมเรื่องการสร้างบรรยากาศ และสิ่งสนับสนุนที่จะช่วย

ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ไว้ในส่วนของแนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น และกำหนดกิจกรรมสำคัญเป็นกิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกแผน

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process efficiency) ของรูปแบบการเรียนการสอน โดยประเมินจากคะแนนความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษา ระหว่างปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 81.50 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Product efficiency) ของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประเมินจากคะแนนสอบภาคความรู้ปลายภาคเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 82.50 ซึ่งจะเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักศึกษาสามารถปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรได้ครบกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร โดยมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน พบว่า โดยภาพรวม นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านกิจกรรมและด้านบรรยากาศ นักศึกษาเห็นด้วยระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ เรียงตามลำดับ

คือ มีการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้องค์ความรู้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

รายละเอียดความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร เฉพาะด้านกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 1 รายการคือคำถามจาก 8 ข้อ คือ มีการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้องค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนที่เหลือเห็นด้วยในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ 1) การฝึกปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรด้วยกระบวนการวิจัย 2) กิจกรรมให้ความรู้การวิจัยเป็นฐานไปกับการพัฒนาหลักสูตร 3) กิจกรรมช่วยขยายแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร 4) กิจกรรมมุ่งแสวงหาองค์ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร 5) ภาระงานการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาหลักสูตร 6) กิจกรรมช่วยในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 7) การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความสามารถของนักศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มีประเด็นนำมาอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กล่าวคือ มีประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งประเมินจากคะแนนความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 81.50 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งประเมินจากการทดสอบความรู้ปลายภาคเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 82.50 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เรียกว่า NPU model อย่างมีระบบและมีขั้นตอนที่เหมาะสมชัดเจน โดยนำเอากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งสาระหลักของวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผนหลักสูตร (2) การออกแบบหลักสูตร (3) การจัดระบบหลักสูตร และ (4) การประเมินหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ

วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 4-5) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ นักศึกษาวิชาชีพครุมีความรู้และสามารถปฏิบัติได้ครบกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรนั้น จะต้องอาศัยแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดการเรียนรู้อยู่โดยใช้วิจัยเป็นฐาน มาเป็นกรอบในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรได้ครบกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็นในการเรียนรู้ (Need analysis) ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของวิชา “การพัฒนาหลักสูตร” และกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่นักศึกษาวิชาชีพครูจะต้องพัฒนาขึ้นเอง

2) การวางแผนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย

1) กำหนดแผนการพัฒนาตนเองหรือปฏิบัติกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการพัฒนาหลักสูตร” 2) จัดทำปฏิทินและเครื่องมือในการกำกับติดตาม เพื่อการประเมินตนเอง

ขั้นที่ 2 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Praxis) ซึ่งประกอบด้วย

1) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยให้เรียนรู้ด้วยการแสวงหาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้และการตรวจสอบความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) การแสวงหาและการใช้แหล่งการเรียนรู้ 2) การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ และ 3) การตรวจสอบความรู้

2) การสรุปความรู้และการวิพากษ์ความรู้ ผู้วิจัยได้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้อธิบายแนวคิด “กระบวนการพัฒนาหลักสูตร”

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร ก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า หลังเรียนนักศึกษามีความรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based learning) เป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีบทบาทในการวางแผนและเตรียมการเพื่อใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ให้หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาที่เรียนอย่างดีพอที่จะสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและเต็มที่ ขณะเดียวกันผู้เรียนเองจะต้องฝึกและพัฒนาตัวเองให้รู้จักตั้งข้อสงสัยในสภาพแวดล้อมและปัญหาของสังคมอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนกับข้อมูลที่ตนเองได้ศึกษามา และวิเคราะห์ตีความตามข้อมูลที่ได้มาเป็นหลัก (ไพฑูริย์สินลาร์ตัน, 2557, หน้า 4) ในระหว่างการเรียนรู้โดยวิธีการของการวิจัยนั้น ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ประกอบด้วย ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการเก็บข้อมูล ทักษะการเลือก ทักษะการคิด การวิเคราะห์ การตีความข้อมูล และการสรุปประเด็น รวมถึงการวิเคราะห์ทักษะเพื่อเสนอประเด็นจากข้อค้นพบอีกด้วย อันจะนำไปสู่คุณภาพของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับสังคมฐานความรู้ต่อไปในอนาคต และจะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทีศนา แชมมณี, 2555, หน้า 2)

2.2 ผลการประเมินความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักศึกษาสามารถปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรได้ครบกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตร โดยมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่จะได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเองมากขึ้น (ทีศนา แชมมณี, 2555, หน้า 2) ดังนั้นในฐานะอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสร้างและบ่มเพาะบัณฑิตให้มีคุณสมบัติตามปณิธาน ซึ่งการวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างและบ่มเพาะบัณฑิตได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งอาจารย์สามารถใช้การวิจัยเป็นวิธีสอนได้ ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือผลิตบัณฑิตสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตได้ การวิจัยและการเรียนการสอนจะสามารถผสมผสานกลมกลืนกันไปได้ และหากอาจารย์ปฏิบัติพันธกิจในหน้าที่ของอาจารย์ คือ ทั้งสอนและวิจัยไปด้วยกัน จะทำให้ผู้เรียนได้

ทั้งศาสตร์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปพร้อมกัน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม, 2537)

2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 2 รายการ โดยลำดับแรกคือ มีการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วย/บทเรียน นำมาออกแบบแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ ออกแบบกลวิธีการสอน กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องมือประเมิน ออกแบบและเลือกเครื่องมือประเมิน และในระหว่างจัดการเรียนการสอนมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ ประเสริฐ มงคล และวัชรวิภา เล่าเรียนดี (2555, หน้า 1) ที่ศึกษาวิจัย พัฒนาการสอนวิชาพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษาในทำนองเดียวกัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการออกแบบเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ที่ Chatterji, Madhabi (2003, p. 2) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดไว้ซึ่งเป็นประโยชน์ในการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา ประสานกับแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง นักศึกษาได้เรียนรู้วิชาพัฒนาหลักสูตร จากสถานที่ปฏิบัติงานจริง ภาระงาน ชิ้นงาน และผลงานได้จากแหล่งเรียนรู้ในสภาพจริง มีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยให้คุณภาพของผลการเรียนสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีประสิทธิภาพจากการทดลองนำไปใช้ ส่งผลให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร หรือรายวิชาอื่น ๆ

2. จากการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนการวิจัยดังที่ปรากฏว่ามีการจัดการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตรที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการสอนตามที่สถานศึกษาวางไว้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตร ควรมีประสบการณ์การสอนและการวิจัยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้และมีความสามารถในการสอน

3. การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้ต้องมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรต้องเตรียมความพร้อมเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นบรรยากาศแห่งการให้กำลังใจซึ่งกันและกันจะทำให้ นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น และการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในสถานศึกษา จะต้องนิเทศการที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ตลอดจนควรจัดทำคู่มือครูสำหรับการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถศึกษาและทำความเข้าใจง่าย รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรม และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

4. การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผู้เรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาและพัฒนาตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จึงจะเป็นแรงจูงใจให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการนำไปใช้สอนต้องมีการกำหนดโครงการ ภาระงาน ระดับคุณภาพงาน และแผนหรือปฏิทินในการกำกับติดตามเป็นระยะ ๆ อย่างใกล้ชิด อีกทั้งการช่วยแนะนำให้คำปรึกษา การให้รางวัล หรือขวัญกำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้และเห็นความสำคัญของกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาอื่น ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้เวลาในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนด้วย

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การศึกษาทางไกล การศึกษาแบบออนไลน์ การพัฒนารูปแบบ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษา รายวิชาในลักษณะ e-learning เป็นต้น วิชาชีพครู โดยใช้แนวคิดอื่น ๆ เช่น การพัฒนาในรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- ชมพู โกติรัมย์. (2552). *ศตวรรษที่ 21 ปัจจัยการผลิตที่ท้าทายก้าวอย่างที่ต้องปรับของไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทิศนา แชมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2557). *รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: DPU Cool print.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2555). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ 4 ขั้นตอนของ สเตียร์นเบิร์กและแนวคิด ฮิวริสติกส์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการให้เหตุผลและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 14(1), 75-93.
- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. (2557). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วี.พรีน (1991).
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนท.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม. (2537). การสอนแบบ Research Based Learning. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 1(6), 1-14.
- สุเทพ อ่วมเจริญ ประเสริฐ มงคล และวัชรก เล่าเรียนดี. (2555). การพัฒนาการสอนวิชา “การพัฒนาหลักสูตร” สำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัยมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 4(2), 10-24.
- Chatterji, Madhabi. (2003). Reading achievement gaps, correlates and moderators of early reading achievement : Evidence from the early childhood Longitudinal study (ECLS) kindergarten to first grade sample. *Journal of Educational Psychology*, 98(3), 489-507.
- Lawshe C.H. (1975). A Quantitative Approach to Content Validity. *Personnel Psychology*, 28(4), 563-575.